

Источник: "Літаратура і мастацтва" - 2012-11-30

Калядныя цуды...

Зусім хутка ў Доме Масквы пры падтрымцы Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, а таксама Федэральнага агенцтва па друку і масавых камунікацыях Расійскай Федэрацыі будзе праходзіць VI Міжнародная канферэнцыя выдаўцоў, паліграфістаў і распаўсюджвальнікаў друку “Рынак друкаванай прадукцыі ва ўмовах трансфармацыі эканамічных адносін Беларусі, Расіі і Казахстана”. У межах канферэнцыі ўпершыню плануецца правядзенне “Каляднага дабрачыннага балю кнігі ў Год кнігі”, дзе вядучыя выдавецтвы краіны прадставяць лепшыя праекты, рэалізаваныя цягам гэтага года. Напярэдадні канферэнцыі і Балю калектыў “Кніжнага свету” вырашыў зазірнуць у будучыню і прадказаць магчымыя варыянты самых лепшых выданняў года ад вядучых дзяржаўных выдавецтваў. І пазнаёміць з імі нашых чытачоў.

Марына ВЕСЯЛУХА,
Дзяніс МАРЦІНОВІЧ

ПОЛАЦКУ ПРЫСВЯЧАЕЦЦА

Выдавецтва “Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі” сёлета, як і штогод, вылучаецца яркімі і маштабнымі праектамі, смелымі дызайнерскімі рашэннямі, шырынёй задумак і таленавітасцю іх рэалізацыі. Так, цягам гэтага года на паліцах кнігарняў з’явіліся новыя кнігі шыкоўных серый “Энцыклапедыя рарытэтаў”, “Сучаснае беларускае мастацтва. XXI стагоддзе”, а таксама працяг дзіцячага праекта “Маленькі прафесар”.

Але самі выдаўцы адной з найбольш значных падзей года называюць выхад альбома “**Полацк. 1150**”. Яго аб’ём — больш як 500 старонак. Тут у выглядзе тэкстаў і фотаздымкаў занатаваны мінуўшчына і сучаснасць самага старажытнага горада краіны. Альбом уключае тэксты, падрыхтаваныя супрацоўнікамі Інстытута гісторыі, Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя

К. Крапівы, Інстытута мовы і літаратуры імя Я. Коласа і Я. Купалы НАН Беларусі, а таксама Полацкага нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка. Усе матэрыялы, што ўвайшлі ў выданне, па-мастацку апрацаваныя вядомым пісьменнікам, палачанінам Навумам Гальпяровічам, а фотаздымкі для праекта зробленыя вядучымі фотамастакамі з Мінска і Полацка. У сваіх тэкстах аўтары звяртаюць увагу на адметныя моманты мінуўшчыны Полацка, пачынаючы з першых паселішчаў на берагах Палаты, утварэння Полацкага княства, знаходжаня гэтых зямель у складзе Вялікага Княства Літоўскага, становішча ў рэгіёне ў часы розных войнаў. Завяршаецца расповед ужо нашымі днямі. Падаюцца і спробы акрэсліць перспектывы развіцця горада як гістарычнага і турыстычнага цэнтра.

Перад намі не проста фотаальбом, у якім можна разглядаць здымкі, захапляцца іх прыгажосцю і ў думках шпацыраваць па старых вуліцах горада. Змест гэтай кнігі своеасаблівы. Тут можна прачытаць “Жыццё Еўфрасінні Полацкай”, упершыню перакладзенае на сучасныя рускую і беларускую мовы даследчыкам даўняй літаратуры, доктарам філалагічных навук пісьменнікам Іванам Саверчанкам.

НАЙПЕРШ — МАСТАЦТВА

Зачараванымі Полацкам можна назваць і аўтараў кнігі “**Полацк. Гонар вякоў**” кандыдата гістарычных навук, дацэнта кафедры паліталогіі і гуманітарных дысцыплін Інстытута парламентарызму і прадпрымальніцтва Сяргея Тарасава і фотамастака Ігара Супрунёнка. Гэты яркі праект быў рэалізаваны сёлета ў выдавецтве “Беларусь”. У цэлым жа самае старое выдавецтва краіны застаецца верным сваім традыцыям і працягвае працу па выданні кніг, прысвечаных выяўленчаму мастацтву і жывапісу, а таксама па выпуску альбомаў, дзякуючы якім можна падарожнічаць па гарадах і знакавых мясцінах Беларусі. Таму ў ліку творчых дасягненняў калектыва можна назваць два “мастацкія” праекты.

Першы сёлета быў завершаны і ўжо атрымаў станоўчыя водгукі аматараў мастацтва, спецыялістаў, выкладчыкаў. Так, фінальным акордам праекта сталася выданне “**Гісторыя сусветнага мастацтва. Рускае і беларускае мастацтва XIX — пачатку XX стагоддзя**” — трэцяе з задуманай серыі даследаванняў, прысвечаных тэме развіцця сусветнага мастацтва. Аўтар усіх трох кніг — Барыс Лазука, кандыдат мастацтвазнаўства, дырэктар Музея старажытнабеларускай культуры Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы НАН Беларусі. Выданні, у якіх аўтар яшчэ раней распавёў пра развіццё мастацтва ад старажытнасці да канца XVI ст. і пра асаблівасці станаўлення мастацкага светапогляду ў XVII і XVIII стагоддзях, мелі сапраўдны поспех. Барыс Андрэевіч стаў лаўрэатам спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва, а кнігі атрымалі дыплом II ступені конкурсу “Мастацтва кнігі-2012” у намінацыі “Арт-кніга”.

Другі яркі праект сёлета толькі распачаўся, але ўжо гучна заявіў пра сябе. Гэта серыя кніг, што выдаюцца “Беларуссю” сумесна з Нацыянальным мастацкім музеем Рэспублікі Беларусь “**Славутыя мастакі Беларусі**”. Дырэктар музея Уладзімір Пракапцоў выступае ў якасці яе куратара. Першая кніга праекта, прысвечаная творчасці Івана Хруцкага, выйшла ў лютым і адразу ж засведчыла перспектыўнасць задумкі: тыраж разышоўся літаральна за месяц. Пасля былі кнігі, што прадстаўлялі творчасць Валенція Ваньковіча, Вітольда Бялыніцкага-Бірулі, Язэпа Драздовіча, і яны паўтарылі камерцыйны поспех першага выдання серыі. Надзея выдаўцоў апраўдалася, бо стаўка на добрую якасць ілюстрацый, зручны фармат, параўнальна нізкі кошт была зроблена правільна. Таму няма сумневаў, што і новыя кнігі серыі будуць цвёрда трымацца ў рэйтынгах самых папулярных выданняў.

13 ТАМОЎ ЗА 16 ГАДОЎ

Выдавецкі дом “Беларуская навука” можна сме-ла віншаваць з паспяховым завяршэннем надзвычай істотнага праекта. Гэта выданне **Збору твораў Максіма Танка ў 13 тамах**. Яго падрыхтоўкай з 1996 года займаліся супрацоўнікі Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі. Адметна тое, што апошні том Збору твораў пабачыў свет акур-рат да 100-гадовага юбілею класіка. Апроч вядомых твораў паэта тут ёсць і першапублікацыі: упершыню ўведзены ў тамы шматлікія архіўныя дакументы з фонду М. Танка ў Беларускім дзяржаўным архіве-музеі літаратуры і мастацтва, іншых архіваў Польшчы, Літвы, Расіі.

Збор твораў знаёміць чытача з лістамі класіка, уведзены ў кніжнае выдан-не дзённікі Максіма Танка, пераклады, выступленні, артыкулы, якія раней друкаваліся ў перыёдыцы. Храналогія тамоў выглядае наступным чынам: тамы 1 — 6 — вершы, 7-ы том — паэмы, 8-ы — праязныя творы, арты-кулы, выступленні і інш., 9-ы — “Лісткі календара” і частка дзённікаў, 10-ы — дзённікі, 11-ы — пераклады, 12-ы — лісты і 13-ы, дададзены ўжо ў пра-цэсе непасрэднай працы над матэрыялам, — артыкулы і выступленні.

Гэты Збор твораў, хоць яго яшчэ нельга назваць поўным, уключае шмат-лікія новыя матэрыялы, якія трапілі да тэксталагічнай групы з розных крыніц. Чарнавыя і белавыя аўтографы, машынапісы выступленняў, якія ніколі не публікаваліся і ўведзены ў Збор твораў упершыню; лісты з пера-піскі Максіма Танка з жонкай (налічвае 150 лістоў, сярод якіх каля дзесяці былі надрукаваны раней, астатнія прадстаўлены ўпершыню). Унікальнай можна лічыць знаходку лістоў Максіма Танка да Уладзіміра Калесніка (у чатырох варыянтах: рукапісныя і машынапісныя з аўтарскімі праўкамі) і адказ У. Калесніка на заўвагі М. Танка. У цэлым жа сярод 844 лістоў каля 90 працэнтаў апублікавана ўпершыню.

ДЗЕЦЯМ — ПРА КАРАЛЕЎСКІ ГОРАД

За гэты год на паліцах кнігарняў з’явілася шмат цікавых выданняў, што распавядаюць пра выто-кі беларускай дзяржаўнасці, лёс нашага народа на працягу стагоддзяў, знакамітых беларусаў. Гэтыя кнігі разлічаны на рознага чытача — спе-цыяліста, навукоўца, турыста. Адметнае месца займаюць праекты выдавецтва “**Пачатковая школа**”, бо іх патэнцыяльныя чытачы — вучні пачатковых і сярэдніх класаў, якія толькі пачы-наюць знаёмства з гісторыяй. Таму для аўтараў такіх кніг асабліва важна не напалохаць, не пе-рагрузіць тэкст датамі і гістарычнымі фактамі,

а гісторыю распавесці цікава, займальна, захапляльна.

Думаецца, што пісьменнікі і журналісты, якія працавалі над выданнямі ў межах адметнага праекта выдавецтва “**Тарады і гістарычныя мясціны Беларусі**”, з гэтай задачай справіліся на ўсё 100. Заканамерна, што серыя распачалася з самага старажытнага горада краіны — Полацка, затым аўта-ры звярнулі ўвагу на сталіцу дзяржавы — Мінск. Цяпер жа ў кнізе “**Грод-на. На заходняй мяжы Айчыны**” Навум Гальпяровіч і Наталля Ваніна распавядаюць маленькім беларусам пра наш адзіны каралеўскі горад.

Гартаючы старонкі выдання, чытачы нібыта шпацыруюць па ўзбярэж-жы Нёмана, заходзяць у Стары і Новы замкі, дзе наведваюць экспазіцыю Гродзенскага дзяржаўнага гісторыка-археалагічнага музея, а таксама абласную бібліятэку імя Я. Карскага, знаёмяцца з асобамі Стафана Ба-торыя, Вітаўта Вялікага, Давыда Гарадзенскага, іншых слаўных дзеячаў, якія зрабілі значны ўнёсак у развіццё горада. Кніга, як і астатнія выданні серыі, багата ілюстраваная, аформленая фотаздымкамі, выявамі археала-гічных знаходак, а таксама дзіцячымі малюнкамі. Да таго ж, да кожнага раздзела тэксту пададзены пытанні, на якія чытачы павінны адказаць, каб паўтарыць і замацаваць у памяці звесткі пра гісторыю краю.

Такім чынам, гэтае выданне носіць адначасова і літаратурны, забаўляльны і ў нейкім сэнсе метадычны, вучэбны характар. Спядзяёмся, што ў хуткім часе “Пачатковая школа” парадзе маленькіх чытачоў, іх бацькоў і настаўні-каў захапляльнымі расповедамі пра іншыя гарады і гістарычныя мясціны нашага краю.

...і падарункі на Балі

НАШ АДКАЗ «МИРУ ЖИВОТНЫХ»

Больш як чатыры дзесяцігоддзі на экранах тэлебачання з'яўляецца перадача «В мире животных». Яе вядучы Мікалай Драздоў расказвае ўжо не аднаму пакаленню слухачоў пра асаблівасці жывёльнага свету. Магчыма, праз пэўны час такую ж папулярнасць будзе мець серыя «Рассказы Деда Природоведа», заснаваная ў 2007 годзе выдавецтвам «Народная асвета». Менавіта тады з'явілася першая кніга — «Берёзовый алфавит». Яе аўтарамі сталі Галіна і Сяргей Трафімавы. Серыя, адрасаваная чытачам малодшага школьнага ўзросту, расказвае ім пра цуды і таямніцы прыроды. Паколькі яна хутка стала запатрабаванай сярод чытачоў, неўзабаве з'явіліся наступныя кнігі.

У 2008 годзе выйшлі два выданні: «Малышам о чудо-липучках» і «Про мешки с сюрпризами». У 2009-м — таксама два: «Ёлочкины секреты» і «Сколько тайн у дождика». У 2010-м — ужо

чатыры. Дарэчы, заўважу, што асобныя кнігі серыі былі перавыдадзеныя. Мінулы год прынёс чытачам ажно 12 адпаведных выданняў!

Усе «Рассказы Деда Природоведа» напісаныя і аформленыя па адным і тым жа прынцыпе. Іх памер — ад 50 да 60 старонак. Кожная кніга пачынаецца аўтарскім уступам, у якім вядзецца гаворка пра актуальнасць выдання. Прычым робіцца спроба заінтрыгаваць чытачоў і падштурхнуць іх да знаёмства з аповедамі Дзеда. Арыгінальным чынам пабудаваны змест. Ён уяўляе сабой... пытанні, на якія можна знайсці адказы пры канцы кнігі.

Каб чытач меў лепшае ўяўленне пра серыю, звернемся да аднаго з сёлетніх выданняў, якое мае назву «Оранжевое диво». Тэма зразумелая з назвы: гаворка ідзе пра аранжавыя цуды прыроды. На першы погляд, такія выданні могуць быць карысныя толькі дзецям. Але як класічны гуманітарый, які цяпець не мог у школе біялогію, прызнаюся: са старонак «Оранжевого дива» даведаўся надзвычай шмат новага і цікавага.

Напрыклад, хто такія аранжавыя карлікі? (Зоркі, маса якіх менш за масу Сонца, а свяцільнасць звычайна не дасягае і паловы.) Хто глядзіць на свет скрозь аранжавыя акуляр? (Плашчаносная яшчарка, якая жыве ў Аўстраліі і на поўдні Новай Гвінеі. У сятчатцы яе вока шмат тлушчавых кропель, афарбаваных у аранжавы колер. Гэтыя кроплі дзейнічаюць як стэрэафільтры, і яшчарка глядзіць на свет нібы праз аранжавыя акуляр.) Чаму на ствалах дубоў з'яўляецца аранжавы налёт? (На ствалах пасялілася водарасць трэнцэполія.) І дзе цячэ Аранжавая рака? (У паўднёвай Афрыцы.) Таксама на старонках кнігі чытачы могуць даведацца пра таямніцы грэйпфрута і морквы, апельсіна, хурмы і соку чыстацела. А ў завяршэнне Дзед Прыродазнаўца прапануе сваім чытачам гульню, у якой зашыфраваны назвы пяці герояў.

Калі аўтары раскрываюць столькі сакрэтаў на старонках толькі адной кнігі, можна здагадацца, якія цуды чакаюць чытачоў у іншых выданнях серыі.

ДЭТЭКТЫЎ? ТРЫЛЕР? КАЗКА!

Бадай, у кожнага з чытачоў засталася з часоў дзяцінства некалькі фраз, якія выклікаюць устойлівую алергію. Напрыклад: «Ты вучыў урокі?», «Пакажы дзённік!» або «Мне тэлефанавала твой класны кіраўнік...» Але ў мяне такую рэакцыю доўгі час выклікала словазлучэнне «народная казка». Справа ў тым, што курс літаратуры ледзь не ў кожным годзе пачынаўся з вывучэння вуснай народнай творчасці. І калі кожны верасень даводзілася чуць пра творы, што перадаваліся з пакалення ў пакаленне...

Але прайшоў час. Занудныя фармулёўкі падручнікаў забыліся, а народныя казкі пачалі ўспрымацца як натуральная частка айчынай культуры. Прыемна, што такога ж стаўлення да народных казак прытрымліваецца і грамадскасць. Сёлета Беларускі саюз жанчын і Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь пры падтрымцы Дзіцячага Фонду ААН (ЮНІСЕФ) у Беларусі задумалі акцыю «**Маміна казка**». У яе рамках кожны выхаванец дзіцячага дома мусіў атрымаць у падарунак адпаведную кнігу (складальнік — пісьменнік, намеснік дырэктара РВУ «Выдавецкі дом «Звязда» — галоўны рэдактар часопіса «Нёман» Аляксандр Бадак), што выйшла ў РВУ «**Літаратура і мастацтва**».

У зборнік увайшло больш як 20 вядомых беларускіх і рускіх народных казак, на якіх вырасла не адно пакаленне дзяцей. З беларускіх казак гэта «Зайкава хата», «Каток — залаты лабок», «Не сілай, дык розумам», «Пшанічны каласок», «З рога ўсяго многа», «Сыноч-з-кулачок»... З рускіх — «Курочка Ряба», «Морозко», «Пастушья дудочка», «Гусі-лебеди», «Василиса Прекрасная»...

Калі глядзець на іх з вышыні ўзросту, кожны твор можа ўспрымацца як сучасны, актуальны. Напрыклад, возьмем сюжэт казкі «Гусі-лебеди». Згодна з ім, бацька і маці з'ехалі на кірмаш і пакінулі дома маленькага. Яго старэйшая сястра, якой даручылі сачыць за братам, загулялася і пакінула яго аднаго. Малога знеслі гусі-лебедзі. Сястра накіроўваецца ў пагоню...

Такім чынам, што перад намі? Дэтэктыў? (Першапачаткова мы дакладна не ведаем, ці ў Бабы Ягі знаходзіцца малы?) Трылер? Але перш за ўсё, выхавальчы твор. Бо казка вучыць дзяцей слухацца старэйшых (калі б дзяўчынка сачыла за братам, трагедыі б не адбылося), не капрызіць (як толькі гераіня дапамагае печцы, рэчцы і яблыныцы, у яе ўсё пачынае атрымлівацца) і шанаваць прыроду (менавіта яе сілы ўступаюць за дзяцей).

Акцыя «Маміна казка» пачалася ў жніўні ў Радашковіцкім дзіцячым доме. Другое мерапрыемства адбылося ў кастрычніку ў Бабруйскай школе-інтэрнаце для дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў. Трэцяе — у лістападзе ў Ждановіцкім спецыяльным дашкольным дзіцячым доме. Зрэшты, на гэтым акцыя не заканчваецца. Яна будзе працягвацца да таго часу, пакуль у ёй не возьмуць удзел усе дзіцячыя дамы Беларусі.

ГОРАД — ГЕРОЙ ДАСЛЕДАВАННЯ?

Якая тэма можа стаць асновай навуковага даследавання? Біяграфія вядомай асобы (напрыклад, Тадэвуша Касцюшкі). З'ява, што паўплывала на лёс краіны (кшталту калектывізацыі). Развіццё пэўнай галіны прамысловасці за выбраны перыяд (напрыклад, цяжкой прамысловасці пасля Вялікай Айчыннай вайны)...

Але ці можна ў межах аднаго выдання казаць пра гісторыю... аднаго горада? Раней у лепшым выпадку аб'ектам даследавання становіўся населены пункт за пэўны непрацяглы перыяд. Аднак выдавецтва «Вышэйшая школа» даказала: усё немагчымае — магчыма.

Ідэя стварыць даследаванне, прысвечанае гісторыі Пінска, з'явілася ў навукоўцаў у 2007 годзе падчас святкавання 910-годдзя горада. Ініцыя-

тыву падтрымала кіраўніцтва гарвыканкама, якое дапамагло з фінансаваннем праекта і... аб'явіла на яго тэндэр.

Тут варта ўдакладніць, што ў «**Вышэйшай школы**» быў назапашаны значны вопыт працы з Піншчынай. Пачынаючы з 2002 года ў выдавецтве выйшла некалькі альбомаў («Пінск», «Пінск — чароўная казка Палесся», «Палессе. Ад Буга да Убарці», «Пінск і яго ваколіцы»), прысвечаных гэтаму маляўнічаму кутку Беларусі. У выніку «Вышэйшая школа» змагла прад'явіць найбольш важкія аргументы і выйграць тэндэр.

Вынікам супольнай працы выдавецтва і калектыву Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі стала даследаванне «**Гісторыя Пінска ад старажытнасці да сучаснасці**», прымеркаванае да 915-годдзя першай згадкі горада ў летапісе.

У даследаванні, што мае грыф НАН, падрабязна апісана гісторыя горада. Упершыню на велізарным дакументальным матэрыяле са шматлікіх айчын-ных і замежных архіваў даследуецца гістарычнае аблічча горада на Піне. У кнізе знайшлі адлюстраванне як новыя факты, звязаныя з археалогіяй горада (у Пінску рэгулярна ладзяцца раскопкі), так і планіроўка, архітэктура, структура кіравання, паўсядзённае жыццё насельніцтва на розных этапах гісторыі.

Дагэтуль аналагічнае выданне было толькі пра Мінск. Айчынныя гісторыкі ўпэўнены, што такія кнігі павінны быць прысвечаны кожнаму гораду. Але пакуль яны ёсць толькі ў дзвюх сталіцах: Беларусі і Палесся. Чакаем працягу?

Марына Весялуха, Дзяніс Марціновіч. Калядныя цуды... і падарункі на Балі

ПАЎЛЕНКАЎ. ГОРКІ. «МАСТАЦКАЯ».

Калі спытаць у чытачоў са стажам, якія асацыяцыі выклікае ў іх словазлучэнне «Жыццё знакамітых людзей», можна пачуць як мінімум два адказы. Па-першае, гэта серыя біяграфічных і мастацка-біяграфічных выданняў, якія выпускаліся ў дарэвалюцыйнай Расіі выдавецтвам Фларэнція Паўленкава (ўсяго выйшла каля 200 кніг). Па-другое, гэта аднайменная серыя, заснаваная ў 1933 годзе па ініцыятыве Максіма Горкага. ЖЗЛ стала адной з самых знакамітых серый савецкага часу.

Але ў айчынных чытачоў цяпер ёсць свая асацыяцыя з ЖЗЛ. Толькі абрэвіатура павялічана на адну літару. Гаворка пра серыю «**Жыццё знакамітых людзей Беларусі**», што выходзіць у выдавецтве «Мастацкая літаратура» з 2004 года. З таго часу ў ЖЗЛБ выйшла больш як дзясятак кніг, вельмі розных па будове, памеры, канцэпцыі ўкладання.

Аналіз серыі дазваляе вылучыць у ёй некалькі падыходаў. Першы з іх увасоблены ў томе, дзе сабраныя ўспаміны пра героя кнігі, артыкулы пра яго дзейнасць, прыводзяцца архіўныя дакументы (дарэчы, часцей за ўсё падобныя выданні пра пісьменнікаў). Менавіта па такім прынцыпе «пабудаваныя» кнігі, прысвечаныя У. Караткевічу, І. Шамякіну, М. Танку, М. Багдановічу, У. Мулявіну...

У межах другога падыходу пад вокладкай серыі друкуюцца рукапісы, створаныя некалькімі аўтарамі. Або самім героем (успаміны сцэнографа Я. Чамадурава і алімпійскага чэмпіёна А. Мядзведзя), або даследчыкамі яго творчасці (тэатральна-дэтэктыўная гісторыя пра акцёра Р. Янкоўскага, напісаная Т. Арловай і А. Карэліным; кніга пра мастака Л. Шчамялёва — аўтар Б. Крэпак).

Нарэшце, трэці падыход уяўляе сабой змяшаны варыянт, у якім могуць спалучацца ўспаміны саміх герояў, даследаванні ўкладальніка кнігі і ўспаміны сучаснікаў. Ён прадстаўлены ў выданнях пра дырыжора М. Фінберга, кінарэжысёра М. Пташукі і пісьменніка М. Чаргінца.

На маю думку, адна з галоўных падзей гэтага года — з'яўленне ў серыі кнігі «Янка Купала. Мне сняцца сны аб Беларусі» (укладанне Г. Шаблінскай). 700-старонкавы фаліант змяшчае як дастаткова вядомыя тэксты, так і матэрыялы, што не перавыдаваліся дзесяцігоддзямі. А некаторыя (як тры раздзелы з манаграфіі першага біёграфа паэта Льва Клейнбарта) наогул друкуюцца ўпершыню.

Выданню ўласцівы рысы, характэрныя для лепшых кніг серыі: яно раскрывае перад намі невядомыя старонкі з жыцця Янкі Купалы і сведчыць пра ўсю веліч яго таленту.